Kela

Psykoterapiat osana Kelan harkinnanvaraista kuntoutusta

Taustatietoa ja tilastoja 14.11. 2003

1. Psykoterapiat osana Kelan harkinnanvaraista kuntoutusta
2. Kelan toteuttama lasten ja nuorten psykiatrinen kuntoutus
3. Muutokset 1.10.2003 alkaen psykoterapioiden myöntämisessä
4. Kelan järjestämän harkinnanvaraisen psykoterapian saajat ja kustannukset 1992-2002 (tilasto).
5. Kelan järjestämän harkinnanvaraisen psykoterapian saajat ja saajien osuus väestöstä sairaanhoitopiireittäin 1992, 1996 ja 2002 (tilasto).

1. Psykoterapiat osana Kelan harkinnanvaraista kuntoutusta

Psykoterapiat ovat osa Kelan harkinnanvaraista kuntoutusta, joka perustuu Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 4 §:än (610/1991).

Eduskunta päättää vuosittain valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä, kuinka suuri rahamäärä käytetään harkinnanvaraiseen kuntoutukseen.

Kansaneläkelaitos laatii vuosittain varojen käytöstä kolmea seuraavaa kalenterivuotta koskevan suunnitelman.

Psykoterapiat ovat yksi osa-alue Kelan harkinnanvaraisesta psykiatrisesta kuntoutuksesta, johon kuuluu myös kuntoutuskursseja, sopeutumisvalmennusta ja erilaista kokeilutoimintaa. Kela on tukenut aikuisten ja nuorten (16-64-vuotiaat) psykoterapioita harkinnanvaraisena kuntoutuksena 1970-luvulta alkaen.

Kelan tukemaa psykoterapiaa voi antaa riittävän psykoterapeuttisen koulutuksen ja työnohjauksen saanut henkilö. jolla on Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen antama oikeus käyttää psykoterapeutin ammattinimikettä.

Tällä hetkellä koko maassa on Kelan harkinnanvaraisena kuntoutuksena psykoterapiaa antavia terapeutteja 2541 kpl. Määrä sisältää myös perheterapeutit.

2. Kelan toteuttama lasten ja nuorten psykiatrinen kuntoutus

Vuonna 2000 Kela alkoi tukea myös 5-15 –vuotiaiden lasten psykoterapioita. Eduskunta myönsi Kansaneläkelaitokselle vuosina 2000-2002 valtion talousarviossa lasten ja nuorten psykiatrisen kuntoutuksen toteutukseen yhteensä 10,43 miljoonan euron erillisrahoituksen.

Myönnetyt varat käytettiin 5-25 -vuotiaiden lasten ja nuorten perhe-, ryhmä- ja yksilöterapiaan, musiikki- ja kuvataideterapiaan sekä vanhempien ohjaus- ja tukikäynteihin. Lisäksi määrärahaa käytettiin lapsille, nuorille ja heidän perheilleen suunnattuihin valtakunnallisiin tai alueellisiin kehittämishankkeisiin. Tuetut hankkeet ovat olleet laitos- tai avomuotoista perhekuntoutusta tai niiden yhdistelmiä

Vuodelle 2003 toimintaan ei enää annettu erillisrahoitusta, vaan valtion talousarvion mukaan Kansaneläkelaitoksen tuli varautua jatkamaan lasten ja nuorten psykiatrista kuntoutusta harkinnanvaraisen kuntoutuksen määrärahalla. Vuoden 2003 talousarviossa harkinnanvaraiseen kuntoutukseen osoitettiin yhteensä 98 miljoonaa euroa, josta Kela varasi 12,5 miljoonaa euroa lasten ja nuorten psykiatriseen kuntoutukseen.

Kelan tukeman lasten ja nuorten psykiatrisen kuntoutuksen saajat 2000, 2001, 2002 ja 1-6/2003

	2000	2001	2002	1-6/2003
Psykoterapioita saaneiden lasten lukumäärä	265	1390	3658	3968
Kehittämishankkeisiin osallistuneiden lasten lukumäärä	94	484	1207	939

3. Muutokset 1.10.2003 alkaen psykoterapioiden myöntämisessä

Kelan psykoterapiaan osoitetut harkinnanvaraisen kuntoutuksen määrärahat loppuivat siten, ettei uusia kuntoutuspäätöksiä enää voitu tehdä kesällä 2003. Resurssit eivät riittäneet kasvaneeseen kysyntään. Vuonna 2002 tehdyt päätökset ja alkuvuoden suuri myönteisten kuntoutuspäätösten määrä sitoivat loppuvuoden määrärahat.

Lasten ja nuorten (5-25-vuotiaiden) psykiatrisen kuntoutuksen kysynnän kasvu johtui sekä lasten ja nuorten mielenterveyskuntoutuksen suuresta tarpeesta että asiakkaiden aikaisempaa tehokkaammasta ohjautumisesta Kelaan.

Tilanteen ratkaisemiseksi sosiaali- ja terveysministeriö esitti Kelan harkinnanvaraiseen psykiatriseen kuntoutukseen 4 miljoonan euron lisärahamäärää valtion kuluvan vuoden lisätalousarvioon. Lasten ja nuorten terapioihin kohdennettiin 3 miljoonaa euroa ja aikuisten psykoterapiaan 1 miljoona euroa.

Kela päätti ohjata lisävarat ensisijaisesti terapioiden jatkopäätösten tekemiseen toiseksi vuodeksi. 1.10.2003 alkaen Kelan toimistot ovat tehneet jatko-päätöksiä, joissa tukea on myönnetty pääsääntöisesti yhteen terapiakäyntiin viikossa (40 vuodessa).

Pääsääntöisesti päätöksiä uusien terapioiden aloittamisesta ei tehdä lainkaan vuoden 2003 aikana. Ne asiakkaat, joille uusia myönteisiä päätöksiä ei voida enää tehdä, ohjataan julkisen terveydenhuollon palvelujen piiriin.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän pohtimaan psykiatrisen kuntoutuksen työnjakoa kuntien järjestämän terveydenhuollon ja Kelan välillä. Työryhmän esitys valmistuu 14.11.2003.
Kela valmistelee parhaillaan toimistoilleen uusia ohjeita harkinnanvaraisten psykoterapioiden toteutuksesta vuonna 2004.

Lisätietoja:
Kelan viestintä, tiedottaja Minna Latvala, puh. 020 434 1418
Kelan tilastoryhmä, suunnittelija Timo Partio, puh. 020 434 1382
Kelan kuntoutuslinja, kehittämispäällikkö Tomi Ståhl, puh. 020 434 3666
Kelan kuntoutuslinja, suunnittelija Marjatta Kallio, puh. 020 434 3225

4. Kelan järjestämän harkinnanvaraisen psykoterapian saajat ja kustannukset vuosina 1992-2002

	Psykoterapiaa saaneet		Kustannukset (Milj. euroa)		
	Yhteensä	Joista lapsia ja nuoria	Harkinnan-varainen kuntoutus	Psykote-rapia	%-osuus
1992	4 264	_	49,7	8,4	16,8
1993	4 860	_	52,2	8,8	16,8
1994	5 490	_	56,6	9,5	16,8
1995	5 407	_	60,0	10,1	16,8
1996	5 437	_	58,2	7,33	12,6
1997	5 046	_	60,1	7,21	12,0
1998	5 607	_	67,8	8,13	12,0
1999	6 206	_	78,1	9,01	11,5
2000	7 030	265	80,6	10,67	13,2
2001	8 265	1 390	81,6	12,34	15,1
2002	10 625	3 658	90,6	17,23	19,0